Beslut om bildande av naturreservatet Ryssdalen

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Ryssdalen
Kommun:	Strömsund
Lägesbeskrivning:	41 kilometer nordost om Gäddede
Fjällnära skog*:	Delvis
Fastigheter:	Del av Sjoutnäset 1:3, Bastunäsfjäll 1:1, Trångmons 1:1
Markägare:	Staten genom Statens fastighetsverk
Förvaltare:	Länsstyrelsen Jämtlands län
Totalareal:	2524 hektar

*Avser skog ovan Skogsstyrelsens formella gräns för fjällnära skog.

Grannaturskog vid Storlidberget. Foto: Länsstyrelsen Jämtlands län.

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut ... 3
Syftet med naturreservatet ... 3
Skälen för beslutet ... 3
Beskrivning av området ... 4
Föreskrifter och undantag ... 6
Beskrivning av ärendet ... 9
Ärendets beredning ... 9
Synpunkter på förslaget till beslut ... 10
Länsstyrelsens bedömning och motivering ... 12
Bedömning av naturmiljön ... 12
Motivering av beslut och föreskrifter ... 12
Förenlighet med riksintressen, kommunala planer och övriga bestämmelser ... 13
Konsekvensutredning ... 14
Överklagan av beslut ... 14
De som medverkat i beslutet ... 14
Upplysningar ... 14
Bilagor ... 17

Bilaga 1. Beslutskarta naturreservatet Ryssdalen ... 18
Bilaga 2. Översiktskarta naturreservatet Ryssdalen ... 19
Bilaga 3. Underhåll av väg ... 20
Bilaga 4. Skötselplan för naturreservatet Ryssdalen ... 22
Bilaga 5. Överklagandehänvisning ... 26

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen i Jämtlands län förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärks på bifogad beslutskarta, bilaga 1, som naturreservat med nedan angivna syfte. Naturreservatet ska ha den geografiska omfattning som framgår av beslutskartan, bilaga 1. Mindre gränsavvikelser kan uppstå vid inmätning och utmärkning i fält. Det är alltid den gräns som märkts ut i fält som är gällande.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen i Jämtlands län med stöd av 7 kap. 5, 6, och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna skäl och föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Beslutet om bildande av naturreservatet inbegriper beslut av skötselplan. Länsstyrelsen i Jämtlands län fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård. Naturreservatets förvaltare ska vara Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Naturreservatets namn ska vara **Ryssdalen.**

Beslutet riktar sig till var och en samt fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom naturreservatsområdet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogar, våtmarker, vatten och andra ingående naturmiljöer, liksom dess orörda karaktär i ett sammanhängande fjällnära naturskogslandskap, ska bevaras tillsammans med dess ekosystem och biologiska mångfald. Syftet är också att, inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer, tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att skogsmark, myr, vatten och övriga naturmiljöer med dess flora och fauna, under inverkan av naturliga processer och renbete, utvecklas fritt.

Skälen för beslutet

Naturreservatets prioriterade bevarandevärden och därmed skälen för beslutet är:

- Områdets belägenhet inom de stora sammanhängande fjällnaturskogarna med sina intakta skogsekosystem och sin mycket goda långsiktiga funktionalitet för bevarandet av naturvärden.

- Vidsträckt skogs- och våtmarksområde med karaktär av ostördhet och orördhet.
- Områdets storlek och mångformighet med dess livsmiljöer för en stor mångfald av arter.
- Högproduktiv granskog med mycket grova levande och döda träd samt en rik högörtsvegetation.
- Bark- och vedlevande mossor, svampar, lavar och insekter samt naturskogsgynnade och hålhäckande fåglar.

Beskrivning av området

Landskap och läge
Naturreservatet Ryssdalen är beläget norr om sjön Stor-Sjouten i Strömsunds kommun, cirka 41 kilometer nordost om Gäddede, intill byn Inviken. Området utgörs av Storlidbergets trädklädda sluttningar tillsammans med ett vidsträckt landskap av myrar, öppna hedar och sammanhängande natur- och kontinuitetsskogar längs Storåns dalgång. Centralt i området finns en dal kallad Ryssdalen som gett namn åt naturreservatet. Höjden över havet sträcker sig från cirka 800 meter på Storlidbergets topp i västra delen av området till cirka 450 meter i de lägre delarna som gränsar till sjön Stor-Sjouten. Området präglas av naturliga processer och låg grad av exploatering.

Geologiska förhållanden
Området ligger i den naturgeografiska regionen ”Nordlig boreal i inre Lappland”. Berggrunden utgörs främst av glimmerskiffer och amfibolit med inslag av kvartsit i de östra delarna. Den mest dominerande jordarten i området är morän med inslag av berg, torv och bitvis även isälvssediment.

Skog
Naturreservatet består av ett topografiskt varierat landskap med skog- och myrmosaik, dominerat av äldre grannaturskog med inslag av björk, tall, sälg, rönn och asp. Rörligt markvatten och näringsrika granskogar förekommer i stora delar av området, med en övervägande del senvuxna och rötbrutna träd som delvis är draperade med hänglavar. Vissa av granarna bedöms överstiga en ålder om 300 år. Fältskiktet domineras av låg- och högörter, med dominans av ris i vissa områden.

I skogen finns värdefulla ekologiska strukturer såsom inslag av grova granar och björkar, lågor i olika storlekar och nedbrytningsstadier, bohål i gamla träd och inslag av gamla lövträd som sälg, rönn och asp. På gamla granar huserar arter som knottrig blåslav (*Hypogymnia bitteri*) och gammelgranskål (*Pseudographis pinicola*) och på äldre lövträd förekommer lavar som korallblylav (*Parmeliella triptophylla*), lunglav (*Lobaria pulmonaria*) och stuplav (*Nephroma bellum*).

Förekomsten av död ved är i allmänhet god, främst i form av stående torrträd och grova, rötbrutna granlågor. På dessa växer vedsvampar som granticka (*Porodaedalea chrysoloma* s.*lat*), gränsticka (*Phellopilus nigrolimitatus*) och trådticka (*Climacocystis*

borealis). De påträffade fynden av signalarter och rödlistade arter i området kring Storlidberget i väst och Baksjöbrännan i syd styrker förekomsten av viktiga strukturer. Den gamla barrskogen utgör också god miljö för de observerade fågelarterna lavskrika (*Perisoreus infaustus*) och tretåig hackspett (*Picoides tridactylus*).

Området ligger inom fjällskogsbältet i Jämtlands län samt inom utbredningsområdet för suboceanisk granskog, präglat av ett oceaniskt klimat. Skogsmarken omfattar mindre ungskogsområden och bitvis finns mossövervuxna stubbar som indikerar att plock- och dimensionshuggning historiskt har förekommit i liten skala. Över stora delar av området saknas spår av modernt skogsbruk.

Vatten och våtmarker
Inblandat i områdets naturskog förekommer gott om våtmarker tillsammans med en del bäckar och mindre tjärnar. Ett stort våtmarksområde breder ut sig nedanför Häbbersknulens och Storlidbergets sluttningar mot sydost. Dessa utgörs främst av blandmyrar av mosaiktyp samt soligena kärr. Mellan fastmarksholmarna slingrar flertalet meandrande vattendrag, vilka avvattnas mot den genomgående Storån och mynnar i sjön Stor-Sjouten. Området präglas av naturlig hydrologi och opåverkade vattenförhållanden.

Kulturhistoria och tidigare markanvändning
Majoriteten av skogen i naturreservatsområdet är i stort sett opåverkad av modernt skogsbruk. I vissa partier finns dock stubbar som visar att plock- och dimensionshuggning har förekommit. Skogsmarken i de södra delarna inkluderar även mindre ungskogspartier.

Området är beläget i närheten av äldre gårdar och skogsmarken har sannolikt nyttjats historiskt för skogsbete med tamboskap. Spår av detta kan fortfarande förekomma i landskapet.

Längs Storån finns flertalet kulturhistoriska lämningar i form av fångstgropar samt förvaringsanläggningar. Utöver det kan en del för Länsstyrelsen okända forn- och kulturlämningar förekomma inom naturreservatet.

Området förefaller vara hydrologiskt opåverkat, förutom mindre delar av våtmarkerna i väst som är påverkade av dikning samt vattendrag som kan vara påverkade av historisk flottledsrensning.

Rennäring
Området där naturreservatet är beläget är renbetesfjäll och utgör året-runt-marker för Ohredahke sameby. Genom området går två flyttningsleder.

Friluftsliv
Området används, såvitt Länsstyrelsen känner till, huvudsakligen för jakt, utflykter samt svamp- och bärplockning. Naturreservatet är en del av Ohredahke samebys älgjaktsområde samt Invikens område för småviltsjakt.

Hela området ligger inom riksintresse för turism och friluftsliv, utpekat att ha särskilt goda förutsättningar för människors vistelse och upplevelser i natur- och kulturlandskap. Hela naturreservatet ingår även i statligt skoterregleringsområde (Frostviken) och saknar leder och andra anordningar för att underlätta friluftsliv. Området nås med bil via återvändande väg 815 från orterna Gäddede eller Strömsund.

Föreskrifter och undantag

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet ska nedan angivna föreskrifter gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

A-föreskrifterna anger begränsningar i vad markägare och andra med särskild rätt (så som jakträttshavare, innehavare av servitut, med flera) får göra på den del av fastigheten som ligger inom naturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
2. uppföra byggnad eller anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro, spång eller jakttorn/jaktpass,
3. anlägga väg, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
4. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande, annat än tillfälligt (högst två veckor) i samband med jakt,
5. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning,
6. spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
7. dika, kulvertera dike, rensa dike eller vattendrag, dämma, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
8. sätta ut, så eller plantera arter av något slag,
9. tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller på annat sätt kemiskt påverka områdets miljö eller organismer.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

B-föreskrifterna anger vilka förvaltningsåtgärder Länsstyrelsen ska ha möjlighet att genomföra inom naturreservatet.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar anläggs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser enligt gällande anvisningar,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. bekämpning av för området främmande arter,
4. underhåll av befintliga stigar,
5. träd som har fallit över, eller riskera falla vid, friluftsanordningar, fornlämningar eller kulturlämningar flyttas, fälls eller beskärs,
6. undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållande,
7. hydrologisk återställning som till exempel igenläggning av diken och återmeandring, inklusive nedtagning av träd, borttagande av igenväxningsvegetation och/eller hävd samt annat som kan behöva göras gällande hydrologisk återställning,
8. återställning av vattendrags och strandzoners naturliga strukturer, inklusive fällning av en del träd med låga naturvärden, urtag av sten/block i strandkanter, tillförsel av block, sten och lekgrus till vattendrag samt borttagning av artificiella vandringshinder.

Föreskrifterna (B) ovan ger förvaltaren rätt att utföra dessa åtgärder, men det är inte ett bindande krav. Länsstyrelsen kan inte garantera när åtgärderna kommer att genomföras, vilket styrs av behov och de medel som finns att tillgå.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

C-föreskrifterna anger begränsningar i vad alla och en var får göra inom naturreservatet.

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. gräva upp växter, plocka mossor, lavar och vedlevande svampar eller skada växande träd, buskar eller döda träd (torrakor och lågor) eller annan död ved,
2. göra åverkan på mark, berg, block och bottnar,
3. klättra i boträd, uppehålla sig eller flyga drönare nära djurs boplatser, samla in ryggradslösa djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
4. sätta ut, så eller plantera arter av något slag.

Generella undantag

Generella undantag anger åtgärder som får genomföras i naturreservatet trots förbuden som anges i A- och C-föreskrifterna.

A- och C-föreskrifterna ska inte utgöra hinder för:

a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
b) sameby att bedriva renskötsel i enlighet med gällande lagstiftning,
c) räddningstjänst, sjukvårdstjänst eller polis att utföra sina uppgifter i samband med utryckning eller verksamhetsutövning,
d) att i vetenskapligt syfte ta minsta möjliga mängd belägg för artbestämning av exempelvis svampar eller insekter. Observera dock att insamling av vissa arter även kan vara reglerad i annan lagstiftning,
e) att kapa och, vid behov, flytta träd eller större grenar som fallit över stig/led. Träd och grenar ska placeras vid sidan av stigen/leden och lämnas kvar inom naturreservatet,
f) underhåll av befintligt jakttorn/jaktpass eller att på samma plats ersätta ett gammalt jakttorn/jaktpass med ett nytt, lika stort, och där jakttornet/jaktpasset ska smälta in i miljön och vara byggt av naturmaterial och metall,
g) rättighetshavare att utföra drift, underhåll, reparation, ombyggnation och avveckling av kraftledning och ledningsgata inom ramen för gällande koncession, ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt, inklusive nödvändiga röjningar och borttagande av riskträd i ledningsgata och sidoområde,
h) vattenreglering och kraftproduktion i Stor-Sjouten i enlighet med givna tillstånd samt för dennas utövande erforderliga underhålls-, reparations- och förnyelsearbeten,
i) normalt underhåll av angränsande vägar, innebörden av normalt underhåll av väg förklaras i bilaga 3.

Tillståndspliktiga undantag

Trots bestämmelser enligt A- och C-föreskrifterna är det efter tillstånd från Länsstyrelsen tillåtet att genomföra de åtgärder som listas nedan.

Efter tillstånd från Länsstyrelsen ska A och C-föreskrifterna heller inte utgöra hinder för:

j) bekämpning av för området främmande arter,
k) skötsel av forn- och kulturlämningar,
l) genomförande av vetenskapliga undersökningar som innefattar insamling av arter eller har annan påverkan på naturmiljön,
m) underhåll av befintliga stigar genom till exempel röjning av vegetation, borttagande av mindre hinder eller grusning,

n) röjning av buskar och mindre träd i anslutning till jaktpass i syfte att upprätthålla befintliga siktgator i skog,
o) uppförande av jakttorn på ny plats samt röja nya siktgator,
p) röjning av buskar och mindre träd i syfte att anlägga nytt jaktpass.

Dispens från föreskrifterna

Länsstyrelsen får, om särskilda skäl föreligger, medge dispens från naturreservatets föreskrifter. Dispens får dock inte beviljas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet.

Beskrivning av ärendet

Ärendets beredning

Under 2020 var större delar av naturreservatet föremål för kontinuitetskogsinventeringen, utförd av Länsstyrelsen Jämtlands län på uppdrag av Naturvårdsverket. De sydvästra delarna av området markinventerades och konstaterade då innefatta mycket höga naturvärden. Den östliga delen av naturreservatet helikopterinventerades och betonade bland annat mängden värdefull myrmark.

Den stora skog-myrmosaiken i Ryssdalen ingår i Länsstyrelsens våtmarksinventering och har bedömts ha naturvärdesklass 3 (ID-nummer: 22F3C01). År 2008 registrerade Statens Fastighetsverk tre nyckelbiotoper på sammanlagt 116 hektar (objektnamn: 5590, 5591 samt 5630). Nyckelbiotoperna berör fjällnära och grandominerade, ofta fuktiga skogar på mark med få naturliga störningar.

Frågan om att formellt skydda fjällnära skogar aktualiserades i samband med Skogsutredningens betänkande SOU 2020:73. Inom ramen för skogsutredningen redovisades ett antal värdefulla områden med fjällnaturskog på statens innehav. I Skogspropositionen 2021/22:58 föreslog regeringen att staten ska vara föregångare i arbetet med formellt skydd av skog och att skyddsvärda statliga skogar ovan och i nära anslutning till fjällnära skog bör få områdesskydd. Riksdagen tillstyrkte Skogspropositionens inriktning 2022.

Skogsutredningen och Skogspropositionen ledde bland annat fram till regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240) som gavs till Naturvårdsverket. Detta är skogar med höga naturvärden och utgör ett stort, sammanhängande naturskogslandskap med naturliga störningsregimer. Området är i stor utsträckning opåverkat av modernt storskaligt skogsbruk, även om småskaligt brukande har förekommit i delar av landskapet. Länsstyrelsen har i regeringsuppdrag att slutföra reservatsbildning. De arealer som omfattas av SOU 2020:73 ska även fortsättningsvis ägas av Statens fastighetsverk i enlighet med riksdagens beslut av betänkande 2025/26:NU21 den 20 maj 2026. Länsstyrelsen ska efter att beslutet vunnit laga kraft se över vägfrågor och behovet av andelstal i gemensamhetsanläggningar tillsammans

med Statens fastighetsverk, detta för att säkerställa att reservatsförvaltaren har de rättigheter som krävs för tillträde i eller i anslutning till naturreservatet.

Länsstyrelsen skickade under augusti 2025 ut en förfrågan om konsultation till berörda samebyar i Jämtlands län, Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund (SSR) för samtliga reservatsärenden inom regeringsuppdraget ”att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240)”. Samrådsförfrågningar skickades samtidigt till berörda kommuner och Skogsstyrelsen. Den 23 september 2025 genomfördes en gemensam konsultation med de samebyar som anmält intresse att delta, Sametinget och Svenska Samernas Riksförbund (SSR). Ohredahke sameby har avböjt ytterligare konsultation i ärendet.

Inom ramen för ovan nämnda arbete föreslog Länsstyrelsen Ryssdalen som naturreservat under 2026.

Markägare, ägare av särskild rätt inom området, berörda samebyar samt ett flertal berörda myndigheter och intresseorganisationer fick möjlighet att yttra sig över förslaget.

Synpunkter på förslaget till beslut

Totalt inkom nio yttranden till Länsstyrelsen, varav fem med synpunkter.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen tillstyrker utökningen av reservatet och framför samtidigt att kontinuitetsskogarna även utanför naturreservatet i regel har mycket höga naturvärden och är skyddsvärda i sin helhet. Skogsstyrelsen anser att det är viktigt att berörd sameby ges god möjlighet för yttranden. Länsstyrelsen har inte fått några synpunkter på förslaget till beslut och skötselplan från berörd sameby.

Svenska Samernas Riksförbund

Svenska Samernas Riksförbund (SSR) inkom med yttrande i vilket de erinrar att det är av stor vikt att Länsstyrelsen beaktar vad berörd sameby framför gällande beslut och skötselplan samt att det är viktigt att bildandet av naturreservatet inte orsakar olägenhet för renskötseln. SSR anser även att det ska införas villkor om samråd med berörd sameby inför åtgärder som kan påverka renskötseln. Länsstyrelsen har alltid med information i skötselplanen som redovisar att samråd ska hållas mellan Länsstyrelse och berörd sameby vid större skötselåtgärder. Beslutet innebär ingen inskränkning i renskötselrätten eller i rätten att nyttja annans mark enligt rennäringslagen (1971:437). Länsstyrelsen har inte fått några synpunkter på förslaget till beslut och skötselplan från berörd sameby.

Statens Fastighetsverk

Gränsförslag
Statens Fastighetsverk (SFV) anser att gränsförslaget ska justeras för att i norr följa det ursprungliga inventeringsunderlaget från Skogsutredningen 2020 samt att

österut gå vid fastighetsgräns. Länsstyrelsen har därför justerat gränsen likt SFV:s förslag.

Ärendets beredning
SFV anser att det finns felaktigheter under rubriken ”Ärendets beredning” avseende areal, marköverföring samt skrivning om naturvärden. Länsstyrelsen har därför korrigerat texten.

Vägfrågor och gemensamhetsanläggningar
SFV uppmärksammar även Länsstyrelsen på att vägfrågor behöver ses över. Vid förekomst av gemensamhetsanläggningar bör även behovet av översyn av deltagande fastigheter och andelstal beaktas. Länsstyrelsen har därför justerat texten i ärendets beredning med en skrivning om att andelstal i gemensamhetsanläggningar ska ses över efter att beslutet vunnit laga kraft.

Underhåll väg
SFV anser att det krävs minst 2 meter siktröjning av väg. Länsstyrelsen har därför korrigerat undantaget för underhåll av väg till 2 meter.

Undantag motordrivna fordon
SFV anser att markägaren och dennes anställda ska omfattas av undantag för framförande av motordrivet fordon. Länsstyrelsen förbjuder inte terrängkörning i beslutet. Området utgörs dock av statligt regleringsområde, där markägare omfattas av undantag.

Forn- och kulturlämningar
SFV ser att det är av vikt att förekommande forn- och kulturmiljölämningar vid behov ska kunna skötas för att säkerställa deras långsiktiga bevarande. Länsstyrelsen har med ett tillståndspliktigt undantag för skötsel av forn- och kulturlämningar.

Trafikverket

Trafikverket inkom med yttrande i vilket de upplyser om att naturreservatets gränser bör anpassas så att normalt vägunderhåll av väg 815 kan utföras utan särskilda restriktioner. De framhåller även att informationstavlor ska placeras utanför vägområdet. Förslaget på naturreservat Ryssdalen exkluderar vägområdet och normalt vägunderhåll kan utföras likt innan. Eventuell informationsskylt kommer att placeras utanför vägområdet för 815.

E.ON Energidistribution AB

E.ON Energidistribution AB (E.ON) välkomnar att Länsstyrelsen inför undantag för underhåll, ombyggnad och reinvestering av kraftledningar. E.ON anser dock att undantagen även tydligt bör omfatta löpande röjning och trädfällning, transporter, parkering med motordrivna fordon samt grävnings- och reparationsarbeten inom och i anslutning till ledningsgatan. Akuta felavhjälpande åtgärder behöver enligt E.ON kunna genomföras omgående utan föregående dispens eller tillstånd, med möjlighet till efterföljande samråd. E.ON anser även att framtida förändringar och utbyggnader av elnätet ska kunna prövas inom ramen för reservatsföreskrifterna.

Länsstyrelsen har utökat undantag g) från föreskrifter till att omfatta drift, reparation, ombyggnad samt avveckling av kraftledning och ledningsgata. Undantaget utökas även till att omfatta åtgärder enligt gällande koncession, servitut samt nyttjanderätt, inklusive röjning och borttagande av riskträd i ledningsgata och sidoområde. Åtgärder som inte omfattas av undantagen kräver dispens från föreskrifterna.

E.ON lyfter även behovet att kunna framföra motordrivna maskiner till och från ledningsgatan och ledningsstråket. Efter dialog med E.ON konstateras att en enskild väg utanför naturreservatet ansluter till ledningsgatan, vilket möjliggör detta.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Bedömning av naturmiljön

Länsstyrelsen samlade bedömning är att området i sin helhet har omväxlande höga och mycket höga naturvärden. Naturvärdena är framför allt kopplade till områdets strukturer med lång skoglig kontinuitet, gamla träd, död ved, inslag av fuktstråk och våtmarker i ett intakt skogsekosystem med fjällnära naturskog.

Naturreservatet Ryssdalen ingår i fjällskogsbältet. Stora sammanhängande fjällnaturskogar är utpekad i ”*Nationell Strategin för formellt skydd av skog*, 2024” som en särskilt prioriterad skogstyp. För dessa fjällnaturskogar finns både ett nationellt och internationellt intresse för bevarande. Inom EU utgör Sveriges skogar i fjällregionen ett av de mest intakta skogsekosystem med en hög grad av naturliga ekosystemfunktioner.

Beslut om naturreservat följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt Sveriges miljökvalitetsmål. Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag*, *Storslagen fjällmiljö* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Beslutet om naturreservat följer av regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240).

Motivering av beslut och föreskrifter

För att områdets naturvärden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som innebär att områdets naturvärden påtagligt skadas.

I enlighet med regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog (M2022/01240) ska detta område ges ett formellt skydd. Länsstyrelsen bedömer att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att långsiktigt bevara och utveckla områdets värden.

Detta motiverar till varför Länsstyrelsen har bedömt att området bör förklaras som naturreservat.

För att skydda naturreservatets värden bedömer Länsstyrelsen att det är motiverat att införa föreskrifterna A1-A9, vilka ska förhindra åtgärder som kan skada områdets naturmiljö och långsiktiga ekologiska funktioner.

För att möjliggöra nödvändig skötsel och förvaltning bedömer Länsstyrelsen att det är motiverat att införa föreskrifterna B1-B8, vilka skapar förutsättningar för att genomföra naturvårdsåtgärder och upprätthålla reservatets syfte.

För att säkerställa att allmänhetens nyttjande inte skadar naturvärdena bedömer Länsstyrelsen att det är motiverat att införa föreskrifterna C1–C4, vilka bidrar till att bevara naturmiljöer samt minska störningar på djurliv och växtlighet.

Förenlighet med riksintressen, kommunala planer och övriga bestämmelser

Riksintressen

Naturreservatet berörs av riksintressena:

- Friluftsliv, Frostviken (enligt 3 kap 6 § miljöbalken)
- Turism och rörligt friluftsliv, Fjällvärlden i Jämtlands län (enligt 4 kap 1-2 §§ miljöbalken)
- Rennäring (enligt 3 kap. §5 miljöbalken)
- Flyttled av riksintresse (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken)
- Rennäring kärnområde (enligt 3 kap. §5 miljöbalken)

Länsstyrelsen bedömer att bildande av naturreservatet Ryssdalen går väl ihop med dessa riksintressen.

Kommunal plan

Gällande översiktsplan för Strömsunds kommun, antagen 2022, pekar inte ut någon planerad markanvändning för det aktuella området.

Rennäring

I och med bildande av naturreservat undantas området från modernt skogsbruk och andra exploateringar. Detta bedöms bidra till att områdets värde för rennäringen bevaras.

Samlad bedömning

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut går väl ihop med ovan beskrivna intressen och är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Vidare bedömer Länsstyrelsen att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska en myndighet, inför beslut om föreskrifter, utreda föreskrifternas konsekvenser om det finns skäl för det. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna är nödvändiga för att uppfylla syftet med naturreservatet och att deras konsekvenser för allmänheten och andra berörda är begränsade. Mot denna bakgrund bedöms det att någon särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Överklagan av beslut

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Marita Ljung. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även funktionschef för naturskydd Julia Bergquist samt handläggare Amanda Evensen, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Marita Ljung *Amanda Evensen*

Upplysningar

Föreskrifternas giltighet

Föreskrifterna C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om naturreservatet överklagas.

Kungörelse

Detta beslut ska enligt 27 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. kungöras i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen. Sakägare anses därmed ha fått ta del av beslutet.

Tillsyn

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Brand

Spontana bränder inom naturreservatets gränser bör släckas omedelbart.

Skogsvårdslagen

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas orörda.

Jakt och fiske

Jakt och fiske regleras inte genom naturreservatets föreskrifter utan får bedrivas i enlighet med jaktlagen (1987:259), jaktförordningen (1987:905), fiskelagen (1993:787) samt övriga tillämpliga bestämmelser. Uttransport av fällt vilt får ske med stöd av 1 § terrängkörningsförordningen (1975:594). Vid terrängkörning med stöd av 1 §, terrängkörningsförordningen ska fordon, färdväg och hastighet väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador.

Rennäring

Detta beslut om bildande av naturreservat påverkar inte renskötselrätten. Renskötsel får bedrivas inom naturreservatet i samma omfattning och på samma villkor som gäller utanför reservatet. Beslutet innebär ingen inskränkning i renskötselrätten eller i rätten att nyttja annans mark enligt rennäringslagen (1971:437). Observera att anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § första stycket miljöbalken alltid ska göras innan renstängsel eller annan fast anläggning för rennäringen anordnas.

Organiserad verksamhet

Organiserad verksamhet är tillåten inom naturreservatet under förutsättningen att själva aktiviteten som bedrivs inte förbjuds i reservatsföreskrifterna och/eller av andra lagar och bestämmelser. Organiserad verksamhet är när en lärare eller ledare för en organisation/företag planerar att genomföra ett arrangemang med deltagare enligt förutbestämd plan/färdväg/rutt. Det är organisatörens ansvar att bedöma hur planerade aktiviteter kan komma att påverka naturen och andra utövare, samt känna till naturreservatets föreskrifter och naturvärden, miljöbalkens kunskapskrav samt skyldigheter och försiktighetsmått som följer av allemansrätten.

Hela naturreservatet är beläget på renbetesfjäll, vilket innebär att området används för renskötsel och omfattas av särskilda bestämmelser enligt rennäringslagen. Om du till exempel planerar att arrangera en tävling eller att övernatta med en grupp under flera nätter i området kan det krävas markupplåtelse från staten.

Kontakta Länsstyrelsen i Jämtlands län om du är osäker på om din planerade verksamhet kräver markupplåtelse.

Annan lagstiftning gäller

Vid vistelse i naturreservatet är det viktigt att utöver naturreservatets föreskrifter även följa annan gällande lagstiftning. Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön och djurlivet, till exempel:

- Hänsynsregler enligt 2 kap. 3 § miljöbalken.
- Strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken.
- Bestämmelser om artskydd enligt miljöbalken och artskyddsförordningen, till exempel fridlysningsbestämmelser med fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- Hundhållning enligt 16 § i lagen (2007:1150) om tillsyn av hundar och katter.
- Jaktlagstiftning.
- Kulturmiljölagstiftning.

Terrängkörning

I naturreservatet gäller terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594). För att få köra i terräng inom naturreservatet på barmark krävs, i de flesta fall, dispens från terrängkörningslagstiftningen.

Hela naturreservatet utgörs av regleringsområde C för terrängkörning på väl snötäckt mark. Inom dessa områden får man endast köra på statliga vinterleder samt i terräng om det finns ett giltigt undantag (23FS 2018:8) för körningen.

Notera att det inte finns någon allmän statlig skoterled eller kommunal särskilt upplåten skoterled inom naturreservatet. Därav är det otillåtet med terrängkörning på snötäckt mark så vida körningen inte omfattas av ett giltigt undantag eller dispens.

Elcykel

Att köra elcyklar och andra mindre motoriserade fordon i naturen ingår inte i allemansrätten. Det betyder att du inte får köra dem på stigar och leder eller fritt i terrängen utan lov av markägaren. På statens mark inom renbetesfjäll i Jämtlands län företräder Länsstyrelsen staten som markägare. Som huvudregel tillåter Länsstyrelsen inte elcykling på dessa marker.

Träd som fallit

Om ett träd har fallit från naturreservatet ut på angränsande mark har markägaren till den angränsade fastigheten rätt att ta bort den del av trädet som ligger på den egna fastigheten. Däremot är det inte tillåtet att såga, dra bort eller på annat sätt hantera trädet innanför naturreservatsgränsen. Vid osäkerhet om vad om gäller rekommenderas att kontakta Länsstyrelsen.

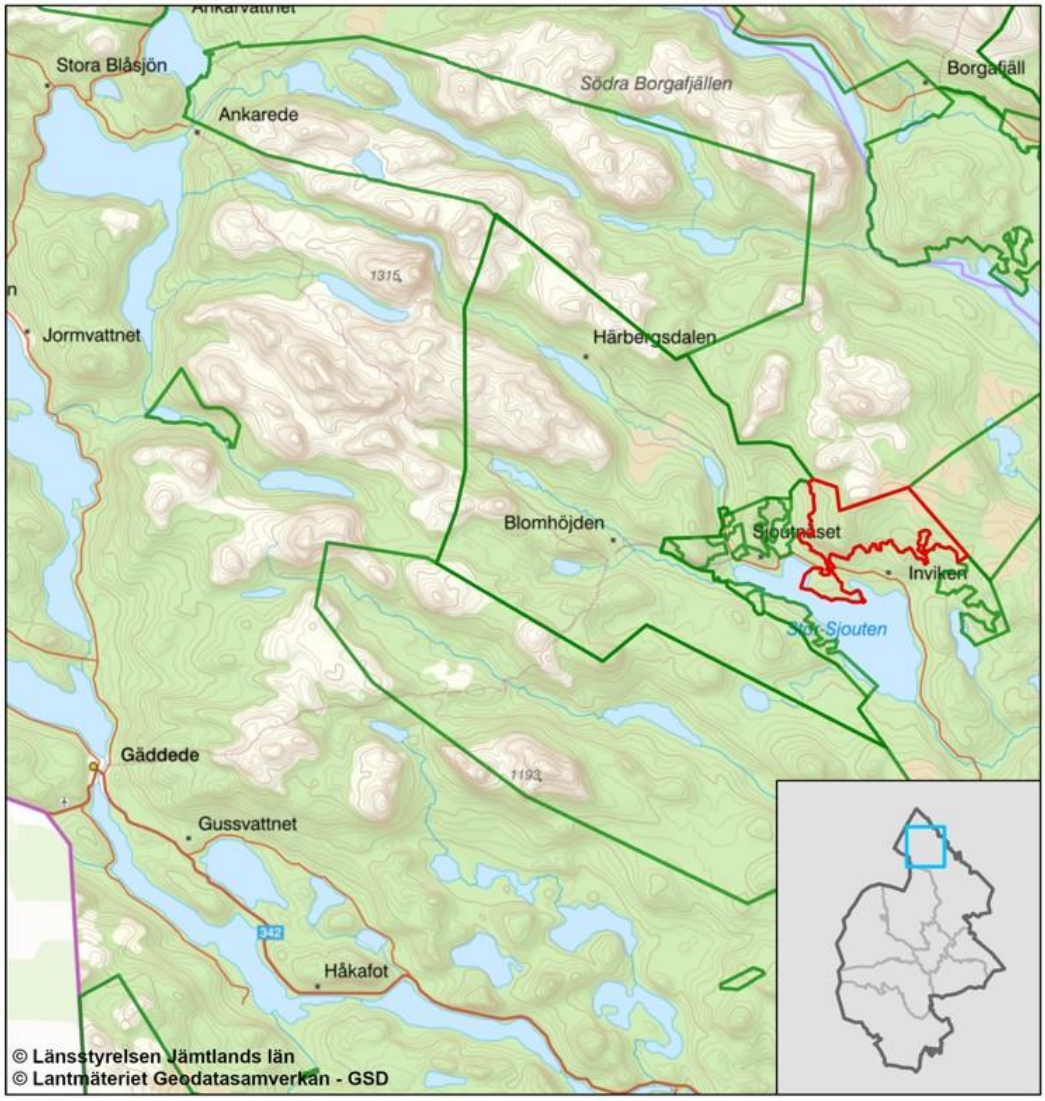
Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Underhåll av väg
Bilaga 4. Skötselplan
Bilaga 4a. Skötselplankarta
Bilaga 5. Överklagandehänvisning

Bilaga 1. Beslutskarta naturreservatet Ryssdalen

Bilaga 2. Översiktskarta naturreservatet Ryssdalen

Bilaga 3. Underhåll av väg

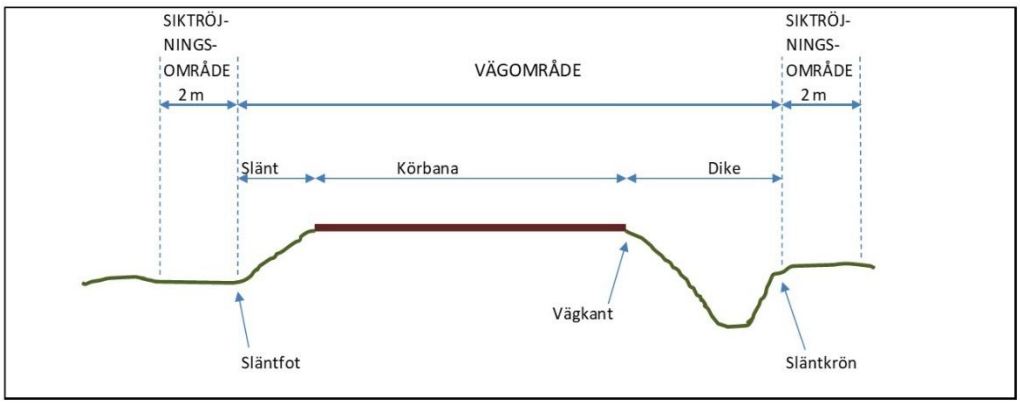
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikesrensning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, slåtter, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Det är väghållarens ansvar att den utrustning och de maskiner som används vid underhållsarbeten är rengjorda och att jordmassor från annan plats inte tillförs naturreservatet. Detta för att förhindra spridningen av främmande arter.

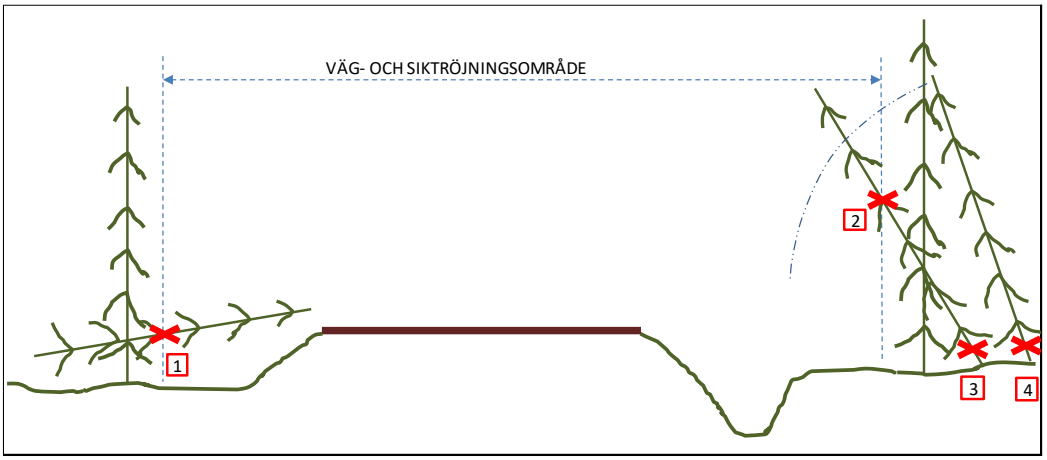
Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd om två meter.

Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena. I vissa fall kan sådana åtgärder också kräva tillstånd från Länsstyrelsen.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

För samtliga fall gäller att markägaren får ta till vara de delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, ska väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Bilaga 4. Skötselplan för naturreservatet Ryssdalen

Skötsel och förvaltning av naturreservatets naturvärden

Naturreservatet innefattar ett skötselområde. För detta skötselområde redovisas bevarandemål och skötselåtgärder.

Där diken eller annan tidigare markavvattning påverkar områdets naturvärden negativt kan en återställning av hydrologin genomföras. Vattendrag påverkade av flottledsrensning kan restaureras.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram (ÅGP) för hotade arter eller livsmiljöer. Inga sådana arter eller livsmiljöer är kända inom naturreservatet, men om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter.

Skötselområde A – Fri utveckling – Skog- och myrmosaik (2524 hektar)

Beskrivning
Området består av ett topografiskt varierat landskap med skog- och myrmosaik med inslag av vattendrag, tjärnar och bäckar. Skogen utgörs främst av äldre grannaturskog med inslag av tall, björk, sälg och rönn. I stora delar av området förekommer rörligt markvatten och näringsrika granskogar. Skogen hyser värdefulla ekologiska strukturer såsom grova granar och björkar, lågor i olika nedbrytningsstadier, bohål i gamla träd och inslag av gamla lövträd.

Bevarandemål

- Skogslandskapet i skötselområdet ska bestå av en mosaik av skog, våtmarker, tjärnar och bäckar.
- Det ska vara ett stort sammanhängande skogsområde med flerskiktad, olikåldrig, naturskog. Skogens struktur och sammansättning ska vara tydligt präglat av intern beståndsdynamik.
- Det ska finnas en stor andel gamla träd, samt rikligt med torrträd och liggande död ved av olika förmultningsgrad. Tillkomsten av olika typer av död ved ska ske kontinuerligt och inga brott i kontinuiteten av äldre levande träd ska ske.
- I området ska det finnas en naturlig variation av förekommande naturmiljöer med de strukturer, vegetationstyper och arter som hör till dessa naturmiljöer.
- Våtmarkerna i skötselområdet ska vara intakta och ska hysa en naturlig hydrologi utan någon avvattnade påverkan.

- Det ska finnas rikliga och stabila populationer av för naturtyperna typiska arter.

Förvaltningsinriktning
- Fri utveckling.

Skötselåtgärder
- Bevarandemålen förväntas nås genom fri utveckling.
- Vid observation av främmande arter vidtas åtgärder.

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Beskrivning
Ryssdalen är ett förhållandevis okänt utflyktsmål. Området nyttjas så vitt Länsstyrelsen känner till endast i begränsad omfattning för jakt, utflykter samt svamp- och bärplockning.

Vid tidpunkten för beslutet om naturreservatet finns inga av Länsstyrelsen kända eller förvaltade anläggningar eller anordningar inom området.

Bevarandemål
I anslutning till naturreservatet ska det finnas god information om naturreservatets naturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet.

Skötselåtgärder
- Informationstavla för naturreservatet sätts upp vid lämplig plats.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

En översikt av skötselåtgärder som ska genomföras i naturreservatet Ryssdalen finns i tabell 1.

Tabell 1. Sammanfattning av skötselåtgärder som bör genomföras i naturreservatet Ryssdalen samt när dessa skötselåtgärder bör utföras.

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser	1	Inom 1 år	Återkommande vid behov
Hela naturreservatet	Bekämpning av främmande arter	1	Vid behov	Återkommande vid behov
Friluftsliv	Uppsättning av två informationstavlor	1		
Hela naturreservatet	Hydrologisk återställning	2	Vid behov	
Hela naturreservatet	Återställning av flottledsrensade sträckor	2	Vid behov	

Övriga uppgifter

Samråd med rennäringen

Innan någon större skötselåtgärd genomförs eller någon ny anordning anläggs, ska samråd ske med sameby. För anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12. kap § 6 miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (SFS 1998:904) om anmälan om samråd.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för skötselområdet för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan som fastställs separat.

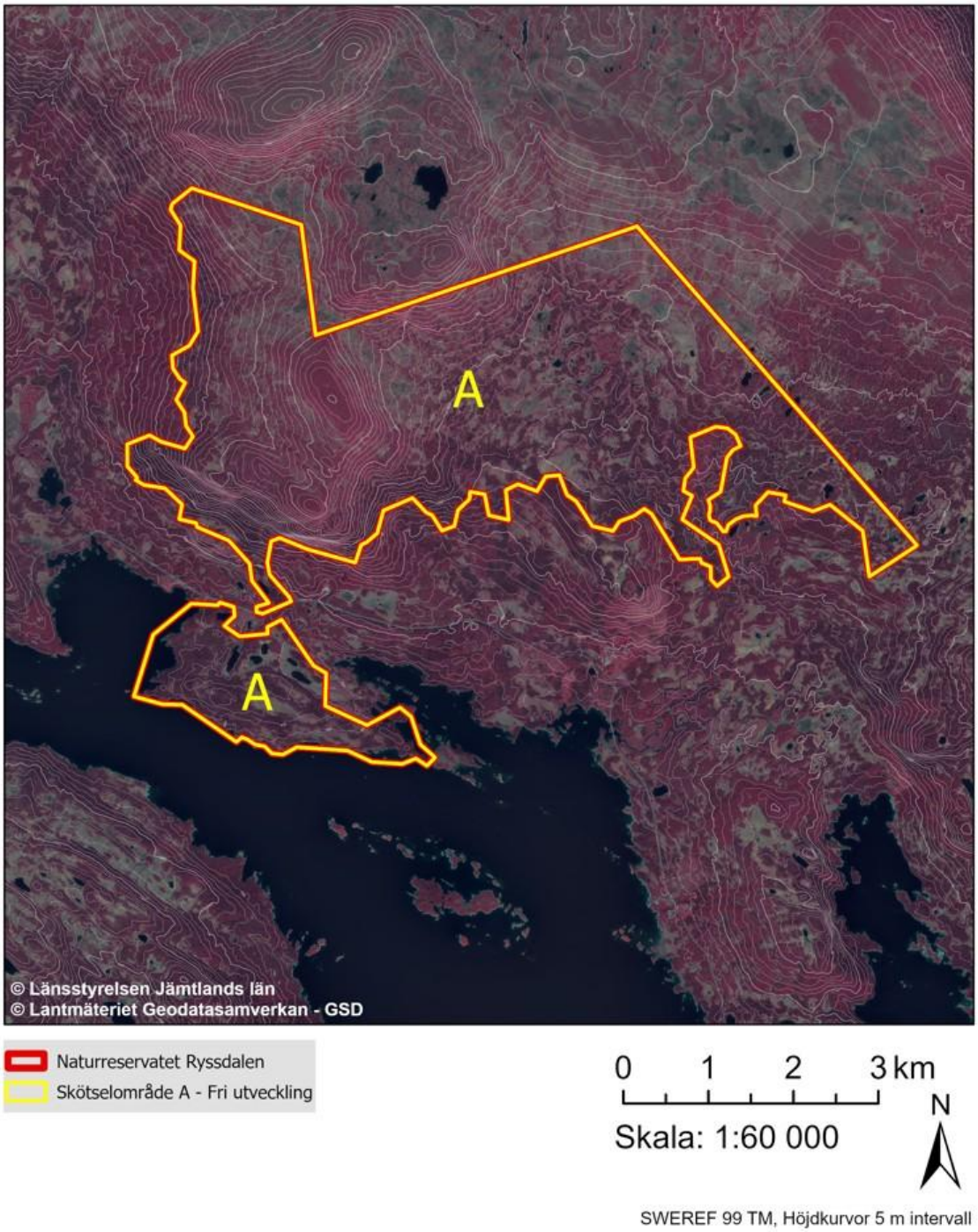
Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för fortlöpande tillsyn av att naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Bilaga 4a. Skötselplankarta naturreservatet Ryssdalen

Bilaga 5. Överklagandehänvisning

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Jämtlands län antingen via e-post; jamtland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Jämtlands län, 831 86 Östersund.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande bifogar du kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, jamtland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 30 00. Ange diarienummer 9219-2025.